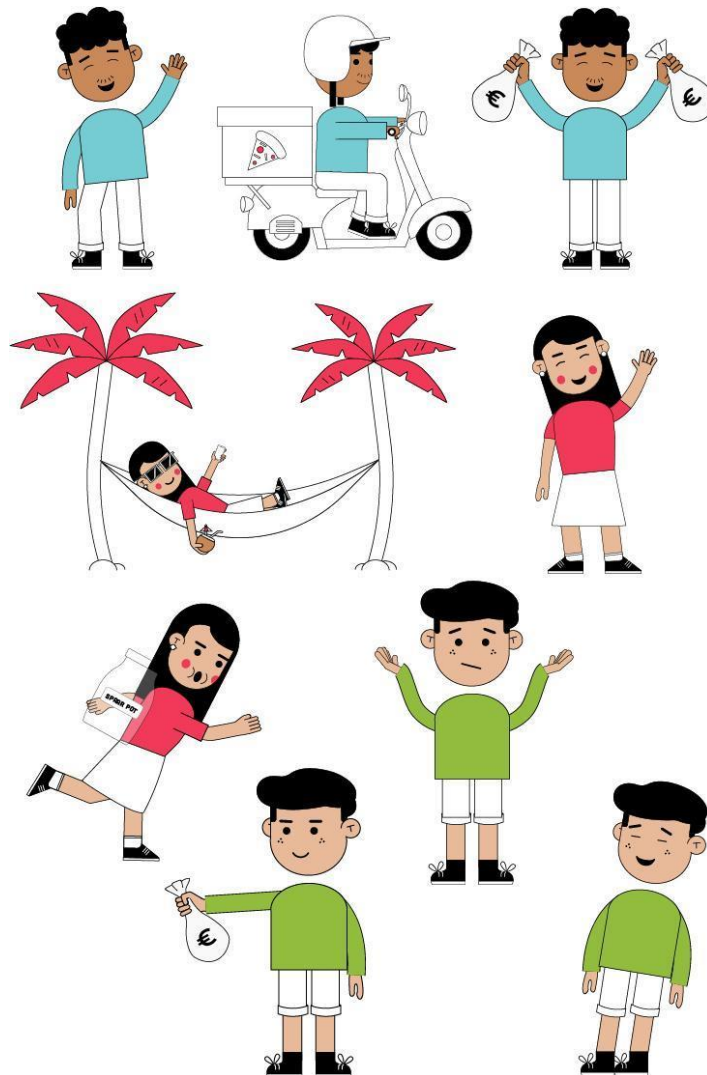

WAKOSTA?!

in beeld

Educatieve video's over budgetteren,
sparen & verzekeren

Methodiekenbundel

Inleiding

Wat?

“WAKOSTA?! in beeld” is een reeks van **7 korte video's** die **in eenvoudige taal** uitleg geven over deze 3 thema's binnen financiële geletterdheid:

Budgetteren

Sparen

Verzekeren

In deze bundel vind je bij elk thema:

- de link naar de video's aan de hand van een **QR code**
- **suggesties** om de info & tips uit de video's te verwerken in je klas of groep
- een **begrippenbox** die moeilijke woorden eenvoudig uitlegt
- enkele **extra methodieken** ter inspiratie om verdiepend te werken rond dat thema.

Waarom?

De groep jongeren en jongvolwassenen met financiële problemen en met nood aan ondersteuning bij het leren beheren van hun geld groeit. Dit wordt bevestigd door een [recente studie van Febelfin](#).

BIZ (www.budgetinzicht.be) zet in op het **versterken van de financiële competenties** van kinderen, jongeren én volwassenen. Omdat (kwetsbare) jongeren baat hebben bij visuele info over financiële geletterdheid, ontwikkelden we het didactisch materiaal “WAKOSTA?! in beeld”.

Voor wie?

De video's zijn ontwikkeld in samenwerking met leerlingen en leerkrachten uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) en onderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN).

Doordat we bewust kozen voor laagdrempelige video's zijn deze **breed inzetbaar** als educatief materiaal in verschillende contexten: onderwijs, vorming, jeugdwerk, hulpverlening, ... kortom alle organisaties die werken rond financiële educatie met jongeren en kwetsbare volwassenen.

Thema budgetteren

Video 1 'Budgetteren, wat is dat?'

Deze video legt uit wat budgetteren precies is en hoe je dit concreet kan doen.

Suggestie voor in je klas/groep:

- Op <https://www.nedbox.be/teaser/wat-kost-dat> vind je de video [Hoe behoud ik overzicht op mijn inkomsten & uitgaven?](#) (© BIZ, SAM & Wikifin) met enkele online opdrachten

Video 2 'Budgetteren, DIY'

TIPS!

In deze video geven we enkele tips om bewust om te gaan met je budget.

1. Check of je meer geld kan krijgen.

Kan je een job vinden? Of een job met meer loon? Of een extra job?

Kan je op een andere manier geld verdienen?

Heb je recht op een premie?

Suggesties voor in je klas/groep:

- uitleg over de werking van de VDAB: <https://www.vdab.be/wat-doet-vdab>
- uitleg over het systeem vakantiejob & weekendwerk: www.student@work.be
- uitleg over het systeem van flexi-job: <https://www.vdab.be/flexi-job>
- uitleg over de werking van de website www.rechtenverkenner.be
- uitleg over de diensten die je rechten helpen verkennen: OCMW, CAW (www.caw.be) & ziekenfonds

2. Check of je minder geld kan uitgeven.

Kan je een goedkoper abonnement vinden?
 Kan je besparen op energie?
 Kan je een goedkopere verzekering vinden?
 Wil je een grote aankoop doen? Vergelijk prijzen.
 Welke uitgaven hoef je niet echt te doen?

Suggesties voor in je klas/groep:

- Niet-commerciële websites die verschillende aanbieders vergelijken:
  - www.bestetarief.be (telecom)
  - www.vreg.be (energieleveranciers)
  - www.verzekeringen.be
- Tips uitwisselen over hoe je kan besparen op energie
- Oefenen op het vergelijken van prijzen bij grote en kleine aankopen
- Stilstaan bij het effect van reclame, bv. via de reclamewijs-games van Universiteit Gent <https://reclamewijs.ugent.be/>

3. Wil je graag hulp bij je budget?

Bel, mail of ga langs bij het OCMW of CAW in je buurt. Zij helpen je graag!

Suggestie voor in je klas/groep:

- Video [Waar kan je terecht voor hulp bij je budget?](#) (© BIZ, SAM & Wikifin)

Begrippen in klare taal

Budgetteren	Goed bijhouden hoeveel geld je krijgt (inkomsten) en hoeveel geld je uitgeeft (uitgaven)
Vaste kosten	Dingen die je regelmatig moet betalen en waarvan het bedrag telkens hetzelfde is: <ul style="list-style-type: none"> - elke maand: bv. huur, gsm-abonnement, ... - elke 3 maanden: bv. waterfactuur - elk jaar: bv. brandverzekering
Premie	Extra geld dat je kan krijgen in specifieke situaties, enkele voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> - een premie als je je dak isoleert - een schoolpremie als je kinderen naar school gaan - een premie als je gaat sporten Je kan de premies waar jij recht op hebt zoeken op www.rechtenverkenner.be .

Extra inspiratie

*Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond het thema budgetteren?
Hieronder vind je nog meer methodieken!*

WAKOSTA?!-budgetbeurs (© BIZ)

Tijdens dit interactief inleefparcours ervaren jongeren welke kosten en financiële keuzes bij een leven op eigen benen horen. Aan de hand van een fictief personage worden ze uitgedaagd om allerlei keuzes te maken en hun budget in evenwicht te houden. Doorheen de budgetbeurs komen onder meer deze thema's aan bod: wonen, energie, voeding, vervoer, gezondheid, media, vrije tijd, lenen, sparen, onvoorziene omstandigheden, ...

Contacteer de BIZ-medewerker uit je regio (www.budgetinzicht.be) voor meer info.

wakosta.be (© BIZ)

wakosta.be is een interactieve website die jongeren vanaf 16 jaar laat ondervinden wat het leven op eigen benen kost en wat de impact van hun keuzes is op het maandbudget.

De spelers ontvangen een realistisch maandinkomen. Het doel is dit budget zo goed mogelijk te besteden en tal van opdrachten op te lossen binnen deze domeinen: wonen, gezondheid, huishouden en ontspanning.

wakosta.be doorlopen duurt 1 à 2 (les)uren, afhankelijk van het tempo van de jongeren en de aanpak (individueel/in groep).

Wil je aan de slag met wakosta.be met je klas, groep of cliënt? Maak dan zeker gebruik van onze kant-en-klare lesfiche en bijhorende PowerPoint. Je vindt dit materiaal op de website www.wakosta.be (via het vraagteken op de homepage).

WAKOSTA?!-app (© BIZ)

Budgetteren is het bijhouden van je inkomsten en uitgaven en dit kan eenvoudig met behulp van deze handige app. Met de WAKOSTA?!-app zie je in één oogopslag waar je budget naartoe gaat. De app is gratis beschikbaar via Play Store & App store.

- Bekijk hier de [handleiding](#) en een [demofilmje](#) over de werking van de app.
- Via [deze kant-en-klare voorbeeldles](#) leer je je klas/groep op een actieve manier werken met alle functies van de app.

Buitengewoon budgetteren (© BIZ)

De visuele methodiek 'Buitengewoon budgetteren' is een kalender die loopt over een schooljaar waaraan verschillende aspecten van financiële geletterdheid gekoppeld zijn: invloed van reclame, phishing, kredieten, facturen lezen, budgetplan opmaken, ... Via de kalender bereid je de leerlingen grondig voor op wat het leven op eigen benen kost. De methodiek is modulair opgebouwd waardoor je als leerkracht zelf kan bepalen welke onderwerpen je behandelt, herhaalt of meer aandacht wil schenken.

Contacteer de BIZ-medewerker uit je regio (www.budgetinzicht.be) voor meer info.

Thema sparen

Video 1 'Sparen, wat is dat?'

Deze video brengt in beeld wat sparen is, waarvoor je kan sparen en wat sparen bij de bank betekent.

Video 2 'Sparen, DIY'

In deze video komen volgende spaartips aan bod:

1. Denk na. Waarvoor wil je sparen?

Suggesties voor in je klas/groep:

- Brainstorm: waarvoor spaar je?
- Uitleg over het verschil tussen sparen voor iets in het nu en sparen voor later

2. Hoeveel kan je sparen?

Suggesties voor in je klas/groep:

- De link leggen met budgetteren: om te weten hoeveel je kan sparen moet je zicht hebben op je budget. Verduidelijkende video: [Zo spaar je meer geld elke maand](#) (© VRT)
- Een spaarplan leren opmaken: zie extra inspiratie

3. Wanneer spaar je? Bij het begin van de maand, op het einde van de maand of op een ander moment?

Suggesties voor in je klas/groep:

- De groep leren werken met een budgetplan en kalender

4. Start met sparen!

Suggesties voor in je klas/groep:

- Uitleg over de verschillende spaarmogelijkheden: spaarpot/ spaarrekening/ beleggen/ investeren
- Meer info over spaarrekeningen
  - Vergelijk de interest van spaarrekeningen via de [spaarsimulator](#) van Wikifin
  - Video [Welke spaarrekening kiezen?](#) (© Wikifin)
- Meer info over beleggen:
  - Video [Wat is een beleggingsfonds?](#) (© Wikifin)
  - Video [Stop met spaargeld verliezen](#) (© VRT)

Begrippen in klare taal

Sparen	Niet al het geld uitgeven dat je hebt, nog een deel van je geld overhouden
Interest	Het beetje extra geld dat je krijgt van de bank als je geld op een spaarrekening staat

Extra inspiratie

*Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond het thema sparen?
Hieronder vind je nog meer methodieken!*

Aan de slag met een spaarplan

De deelnemers stellen een spaarplan op voor een aantal casussen (zie bijlage). Zo leren ze het begrip 'sparen voor een doel' kennen en ondervinden ze hoe ze dit concreet kunnen aanpakken.

Sparen & de spaarrekening, ook voor mij? (© Wikifin)

In deze les gaan de leerlingen na waarom en hoe mensen sparen, wat een spaarrekening is en wat je er mee kan doen. Ze gaan dieper in op kenmerken van een spaarrekening zoals basisrente en getrouwheidspremie.

Verder leren ze waarop je moet letten als je een spaarrekening opent en beoordelen ze reclame van banken voor spaarrekeningen.

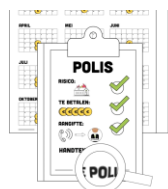
Je kan de kant-en-klare lesfiche raadplegen via [deze link](#) (maak eerst een gratis account aan op Wikifin School).

Thema verzekeren

Voor de filmpjes rond verzekeringen zijn er extra oefeningen met dank aan **Nedbox**. Nedbox is een samenwerking tussen verschillende organisaties, met de KU Leuven als promotor en heeft als doel de Nederlandse taal te oefenen op verschillende taalniveaus. Hier vind je alles terug: nedbox.be.

Video 1 'Een verzekering, wat is dat?'

Deze video legt uit wat verzekeringen zijn, welke er bestaan en hoe je best een verzekering aangaat.

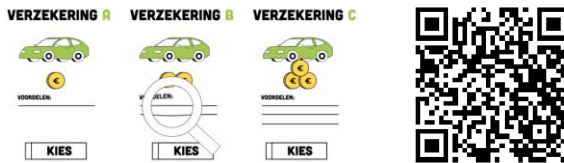
Video 2 'Welke verzekeringen zijn er?'

In deze video staan we stil bij enkele veel voorkomende verzekeringen, welke er verplicht zijn en in waarvoor deze verzekeringen precies dienen.

Video 3 'Verzekeren, DIY'

Deze video toont hoe je bewust aan de slag kan met verzekeringen. De volgende tips en tricks komen naar voor:

1. **Denk na: Welke verzekeringen zijn een goed idee voor jou?** Denk ook aan de verplichte verzekeringen.

Suggesties voor in je klas/groep:

- Bekijk samen welke verzekeringen verplicht zijn en welke vrij te kiezen zijn.
- Video [Al die verzekeringen, zijn die nodig?](#) (© VRT)

2. **Bekijk de website van verschillende verzekeraars.** Waarmee helpen ze jou? Hoe duur zijn hun verzekeringen? Dat is niet overal hetzelfde.

Suggesties voor in je klas/groep:

- Bekijk samen welke soorten verzekeringen er bestaan, wat het aanbod is en hoe je prijzen kan vergelijken.
- De webiste www.verzekeringen.be

3. **Kies een verzekering die past bij de waarde van je huis of auto.** Zo ben je niet te veel of te weinig verzekerd. Lees goed de polis. Ook de kleine letters.

Suggestie voor in je klas/groep:

- Bekijk samen een aantal polissen en let op de voorwaarden en verplichtingen

Begrippen in klare taal

Risico	Een gevaar (bv. brand in je huis) waarvan je niet zeker weet of het zal gebeuren
Verzekeraar	De persoon of dienst bij wie je een verzekering afsluit

Polis	Afspraken op papier tussen jou en je verzekeraar
Aangifte	Bij een ongeval laat je de verzekeraar weten wat er precies gebeurd is. Dat is de aangifte.
Franchise of vrijstelling	Ook als je verzekerd bent, moet je soms een deel van de kosten zelf betalen. Een voorbeeld: je botst tegen een auto en er zijn 1000 euro kosten aan die auto. Als de franchise van je verzekering 100 euro is, moet jij 100 euro betalen en betaalt je verzekering 900 euro.

Extra inspiratie

Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond het thema verzekeren? Hieronder vind je nog meer methodieken!

Verzekeringen: hoe en waarvoor? (© BIZ)

Via deze oefening (zie bijlage) ontdekken jongeren het principe achter verzekeringen. Ze maken kennis met de meest voorkomende verzekeringen en waarvoor deze nuttig kunnen zijn. Ze staan ook stil bij de voor- en nadelen.

Risico's verzekeren? (© Wikifin)

Is een verzekering nodig bij de aankoop van een bromfiets of eerste auto? Je gaat op kamp of organiseert een fuif, wat als er iets misloopt? Leerlingen maken kennis met het thema risico's en verzekeringen via oefeningen uit de tool Beterzeker, ontwikkeld door Assuralia (de Belgische beroepsvereniging van de verzekeringsondernemingen).

Je kan deze kant-en-klare lesfiche raadplegen via [deze link](#) (maak eerst een gratis account aan op Wikifin School).

Vragen? Meer info gewenst?

“WAKOSTA?! in beeld” is een initiatief van BudgetInZicht (BIZ) West-Vlaanderen en kon gerealiseerd worden *met de steun van het Fonds voor Financiële Geletterdheid, beheerd door de Koning Boudewijnstichting*

BIZ is een samenwerkingsverband tussen OCMW, CAW en Verenigingen Waar Armen Het Woord Nemen. BIZ heeft twee kernopdrachten: inzetten op preventie van schuldenlast en werken aan kwaliteitsvolle van de budget- & schuldhulpverlening.

Heb je na het doorlopen van deze bundel een vraag? Wil je je ervaringen delen? Neem dan zeker contact op met de BIZ-medewerker uit je regio via www.budgetinzicht.be.

Bijlagen

Aan de slag met een spaarplan

De deelnemers stellen een spaarplan op voor een aantal casussen. Zo leren ze 'sparen voor een doel' kennen en ondervinden ze hoe ze dit concreet kunnen aanpakken.

Casus 1

Ilias is 17 jaar en doet weekendwerk. Hij werkt 3 uur op zaterdag en 2 uur op zondag. Hij verdient € 12 per uur. Hij spaart de helft van zijn loon. Daarnaast krijgt hij wekelijks € 5 zakgeld van zijn ouders.

Ilias spaart voor een nieuwe smartphone en die kost €580. Hij spaarde intussen al € 300.

Hoeveel moet hij nog sparen?

$€ 580 - € 300 = € 280$

Binnen welke termijn zal hij de smartphone kunnen sparen als je weet dat hij wekelijks zijn zakgeld en de helft van zijn studentenjob spaart?

Ilias spaart elke week € 5 zakgeld en de helft van zijn weekendwerk nl. $€ 60 / 2 = € 30$). Dat is samen € 35 per week.

$280 : 35 = 8$ weken. Na 8 weken heeft Ilias voldoende gespaard voor zijn nieuwe smartphone.

Bijkomende vragen

- Is sparen voor een smartphone een goed idee?
- Is het haalbaar om weekendwerk te doen en zo voor dingen te sparen?

Casus 2

Lynn spaart voor een auto.

De auto kost 11000 euro.

Ze spaarde intussen al een aardig bedrag van 5000 euro.

Lynn gaat werken en verdient maandelijks 1500 euro. Ze wil na 1 jaar de auto kunnen kopen. Hoeveel geld moet ze dan maandelijks kunnen sparen?

$11000 \text{ euro} - 5000 \text{ euro} = \text{nog } 6000 \text{ euro te sparen, gedeeld door } 12 \text{ maanden} = 500 \text{ euro per maand}$

Bijkomende vragen

- Is het een goed idee om te sparen voor een auto?
- Je kan een autolening aangaan bij je bank. Wat zijn voordelen? Wat zijn risico's?
- Is een spaardoel van 500 euro per maand haalbaar?
- Wat kan Lynn helpen?

Aan de slag met een persoonlijk spaardoel

Vraag aan iedereen om een persoonlijk spaarplan op te stellen.

Een voorbeeld kan zijn:

Spaardoel komt dichterbij!

Ik spaar voor: _____	De prijs hiervan is: € _____
Ik heb nu aan spaargeld: € _____	Hoeveel moet ik nog sparen: € _____
Om mijn spaardoel te halen moet ik _____ weken/maanden sparen	Mijn spaardoel wordt gemonitord door _____

Bronnen:

<https://www.geldlessen.nl/lesmateriaal/SpaarWijs/>
<https://scholieren.nibud.nl/artikel/sparen-met-een-plan/>

Verzekeringen: hoe en waarvoor? (© BIZ)

Via deze oefening ontdekken jongeren het principe achter verzekeringen. Ze maken kennis met de meest voorkomende verzekeringen en waarvoor deze nuttig kunnen zijn. Ze staan ook stil bij de voor- en nadelen.

In de eerste ronde leren de leerlingen de verschillende verzekeringen kennen. Ze moeten hier ook een keuze maken en bepalen voor welke verzekeringen ze willen betalen.

In de tweede ronde doen er zich enkele onverwachte gebeurtenissen voor bij een deel van de groep, bij een ander deel van de groep gebeurt er niets. Wie is wel en niet verzekerd tegen deze risico's en wat zijn de gevolgen van de gemaakte keuzes?

Benodigheden:

- speelgeld: voor elke leerling 100 euro
- kaartjes van elke verzekering voor elke leerling (zie verder)
- foto's van de verschillende gebeurtenissen (zie verder)
- letters A & B
- 4 tafels waar telkens een foto ligt van een ongeval/gebeurtenis en een foto van 'Keep calm' met de foto naar beneden en daarop de letter A & B

Intro:

- Vandaag gaan we het hebben over verzekeringen. Kan iemand uitleggen wat een verzekering is?
- Verzekering = je betaalt vooraf geld aan een verzekeraar zodat je niet (helemaal) zelf moet betalen als je een ongeluk of pech hebt = een financiële bescherming tegen gevaren. Je weet nooit of je die gevaren echt zal meemaken of niet...
- Er bestaan verschillende soorten verzekeringen - we maken er nu kennis mee!

Stap 1 De deelnemers krijgen elk 100 euro. Ze mogen kiezen welke verzekeringen ze hiermee afsluiten: brandverzekering, autoverzekering, hospitalisatieverzekering, familiale verzekering. Elke verzekering kost 10 euro. Je deelt de kaartjes uit van de betaalde verzekeringen en ontvangt het geld van de leerlingen.

Stap 2 De deelnemers gaan nu naar een eerste tafel waar ze moeten kiezen voor A of B (ze gaan bij de gekozen letter staan). Als iedereen gekozen heeft draai je de bijhorende foto's om: .

A: foto van waterschade in huis en foto van blikseminslag

B: keep calm, alles is oké

Koos je A en heb je geen brandverzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je A en had je een brandverzekering dan hoef je nu niets te betalen, je legt je verzekeringskaart erbij.

Koos je B dan is er niets gebeurd en moet je niets betalen

Stap 3 De deelnemers gaan naar de tweede tafel. Hier doe je dezelfde oefening maar met andere foto's

A: foto van auto-ongeval

B: keep calm, alles is oké

Koos je A en heb je geen autoverzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je A en had je een autoverzekering dan hoef je nu niets te betalen, je legt je verzekeringskaart erbij.

Koos je B dan is er niet gebeurd en moet je niets betalen.

Stap 4 De deelnemers gaan naar de derde tafel, opnieuw dezelfde oefening.

A: keep calm, alles is oké

B: foto 'je beland in het ziekenhuis'

Koos je A dan is er niets gebeurd en moet je niets betalen.

Koos je B en geen hospitalisatieverzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je B en had je een verzekering dan hoef je nu niets te betalen maar leg je je verzekeringskaart erbij.

Stap 5 De deelnemers gaan naar de laatste tafel voor de laatste situatie.

A: foto van voetbal door het raam van de burens, hond die stuk bijt, waterschade bij de burens door lek in jouw huis, je laat gsm van vriend vallen

B: keep calm, alles is oké

Koos je A en geen familiale verzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je A en had je een verzekering dan hoef je nu niets te betalen maar leg je je verzekeringskaart

Koos je B dan is er niets gebeurd en dan moet je ook niets betalen.

Nabespreking

- Hoeveel geld houdt iedereen over?
- Wie nam alle verzekeringen? Wie nam geen enkele verzekering? Waarom?
- Zou je nu een andere keuze maken of niet? Waarom?
- Welke verzekeringen zijn verplicht?
- Wat zijn voordelen van een verzekering?
  - Als er iets gebeurt ben je beschermd en hoef je geen (of veel minder) schade te betalen
  - Je hoeft minder bang te zijn voor als er iets gebeurt, je hebt meer rust in je hoofd
- Wat zijn de nadelen van een verzekering?
  - Je bent nooit zeker of je die pech zal hebben. Als je geluk hebt, heb je de verzekering nooit nodig. Maar dan heb je er natuurlijk wel voor betaald en ben je dat geld kwijt.
  - Sommige verzekeringen dekken niet alle schade, vaak moet je een deel bijleggen (= franchise of vrijstelling) - informeer je goed!
- Conclusie: denk goed na over welke verzekeringen nuttig zijn voor jou: dat is voor iedereen anders. Je keuze hangt af van je hoe je leeft en wat jij belangrijk vindt, je hobby's, je budget, ...

Verzekeringskaartjes

Foto's van situaties

Ongeval met je auto

Je belandt in het ziekenhuis

Voetbal door het raam van de bureen

Douche lekt bij jou - waterschade bij bureen

Hond bijt deur kapot

Je laat gsm van je vriend vallen

**KEEP
CALM**

WANT

**ER IS NIKS
AAN DE HAND**